

KULTŪROS PAVELDO DEPARTAMENTAS  
PR. KULTŪROS MINISTERIJOS  
GAUTA  
2014.05.27 Nr. AR-350-1970

VŠĮ „Kultūros paveldo išsaugojimo pajėgos“

ZENONAS BAUBONIS

**GYVOLIŲ PILIAKALNIO (1825) (MAŽEIKIŲ R.)  
2011 M. ARCHEOLOGINIŲ ŽVALGYMŲ ATASKAITA**

VILNIUS

2014

Kultūros paveldo centro Paveldosaugos  
bibliotekos Dokumentų fondai  
Fondo Nr. 391  
Apyrašo Nr. 4128  
Apsk. Vien. Nr. 4128

## **Turinys**

<b>Įvadas</b>	3
<b>Ankstesnių archeologinių tyrinėjimų apžvalga</b>	4
<b>Archeologiniai žvalgymai</b>	5
<b>Išvados</b>	6
<b>Teritorijos ribų planas (Planas Nr. 1)</b>	7
<b>Žvalgytų vietų situacijos planas (Planas Nr. 2)</b>	8
<b>Fotonuotraukų sąrašas</b>	9
<b>Fotonuotraukos</b>	11
<b>Priedai:</b>	
Archeologinių žvalgymų projektas	27
Archeologinių žvalgymų leidimas	30

## **Ivadas**

Kultūros paveldo departamentui užsakyti, 2009 m. VI „Lietuvos paminklai“ parengė Gyvolių piliakalnio (1825, Mažeikių r.) konservavimo ir pritaikymo lankymui darbų projektą. Pagal šį projektą, Gyvolių piliakalnyje buvo numatyta sutvirtinti piliakalnio pašlaite tekančio upeliuko vagą, įrengti pėsčiųjų takus, laiptus, tilteliai, informacinį stendą, apžvalgos aikštelę bei užpilti piliakalnio teritorijoje iškasinėtas duobes, išretinti želdinius. Konservavimo darbus, į kuriuos įėjo ir tvarkymo darbų metu vykdomų žemės darbų vietų archeologiniai tyrimai (vad. M. Kvedaravičius) 2009 - 2010 m. finansavo Departamentas ir Mažeikių rajono savivaldybės administracija. Pritaikymo lankymui darbus 2011 m. perėmė finansuoti Saugomų teritorijų tarnyba su Ventos regioninio parko direkcija.

Gyvolių (Mažeikių rajonas, Viekšnių sen.) (un. kodas 1825) piliakalnis įrengtas Virvytės dešiniojo kranto kyšulyje, suformuotame santakos su bevardžiu upeliu (planas Nr. 1). Aikštelė ovali, pailga P-Š kryptimi, 40x30 m dydžio. Jos P ir R kraštuose supiltas 60 m ilgio, 2 m aukščio, 8-13 m pločio pylimas, kurio išorinis 4 m aukščio šlaitas leidžiasi į 50 m ilgio, 17 m pločio, 1,5 m gylio griovį. Šlaitai statūs, 11 m aukščio. Piliakalnio rytiniame šlaite, 1,5 m. žemiau aikštelės yra 1,5 – 2 m pločio terasa. Piliakalnis datuojamas I tūkst. - XIII a<sup>1</sup>.

2011 metais Gyvolių piliakalnio teritorijoje archeologiškai žvalgytos įrengiamos pėsčiųjų takų, tiltelių ir apžvalgos aikštelės įrengimo vietos, archeologiniams žvalgymams Kultūros paveldo departamento prie LR Kultūros ministerijos išduotas 2011-11-18 leidimas Nr. 313. Remiantis 2009 m. archeologinių tyrimų duomenimis, nustatyta, kad vykdant Gyvolių piliakalnio konservavimo ir pritaikymo lankymui projekte numatytus darbus, žemę, žvalgant archeologui, galima judinti ne giliau nei 25 cm. 2011 metų archeologinių žvalgymų tikslas - archeologiškai žvalgyti piliakalnyje vykdomų žemės judinimo darbų vietas, fiksuoti atidengtą gruntą, surinkti atsitiktinius radinius.

Ataskaitą rašė, žvalgymų metu fotografavo ataskaitos autorius, situacijos planus parengė E. Pranckėnaitė.

---

<sup>1</sup> Lietuvos piliakalniai. Atlasas (sud. Z.Baubonis, G.Zabiela) T.II, 2004, p. 78-79

## **Ankstesnių archeologinių tyrinėjimų apžvalga**

2009 metais tvarkant piliakalnį jį tyrinėjo archeologai M. Kvedaravičius, E. Pranckėnaitė (planas Nr. 2). Archeologinių tyrimų metu perkasomis buvo ištirta būsimų laiptų, šurfais - apžvalgos aikštelės, pėsčiųjų takų, tiltelių vietos, taip pat ištirtas plotas centrinėje piliakalnio aikštelės dalyje bei pietiniame šlaite, žvalgytos teritorijoje iškasintų duobių užpylimo vietos. Tirtuose plotuose rastas neintensyvus 0,5 -1,2 m storio kultūrinis sluoksnis su degėsingais tarpstuoksniais, molio tinku. Viršutiniame kultūrinio sluoksnio horizonte surasta žiestų vėlyvų keramikos šukių (XVII-XVIII a.) bei pasagų vinučių. Perkasoje Nr.1, tirtoje projektuojamų laiptų į piliakalnį vietoje, centrinėje perkastos dalyje – piliakalnio 1,5-2 m pločio terasoje, esančioje 1,5 m žemiau piliakalnio aikštelės buvo aptiktos medinių įtvirtinimų- tvoros liekanos. Tirtuose 7 šurfuose rastas neintensyvus 0,5 -1,2 m storio kultūrinis sluoksnis. Archeologinių žvalgymų metu, piliakalnio aikštelėje prie pylimo šiaurinės pašlaitės, esančios duobės šiaurinėje dalyje, 10-40 cm gylyje surastos kelios keramikos šukės, datuojamos I tūkst. viduriu.

2009 m. archeologinių tyrinėjimų metu buvo ištirtas 158 m<sup>2</sup> plotas, išžvalgytas – 126 m<sup>2</sup> plotas. 2009 m. archeologinių tyrimų duomenys nepatiksino objekto chronologijos, piliakalnis datuojamas plačiu laikotarpiu - I tūkst. - XIII a<sup>2</sup>.

---

<sup>2</sup> Kvedaravičius M., Pranckėnaitė E. Tvarkomų piliakalnių tyrinėjimai. Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 2009 metais, Vilnius, 2010, p. 56-59

## Archeologiniai žvalgymai

Pėsčiųjų takų, suprojektuotų nuo automobilių stovėjimo aikštelės (esančios į rytus nuo piliakalnio) iki laiptų rytiniam šlaite ir toliau per piliakalnio aikštelę iki laiptų šiauriniam šlaite bei jų gale – šiaurinėje pašlaitėje iki Ventos, įrengimo metu buvo nuimamas iki 25 cm storio žemės velėnos ir povėlininis tamsiai pilkas sluoksnis. Įrengiami takai (planas Nr. 2) yra 1,2 m pločio ir bendrai siekia 222 m ilgį.

Atidengtuose ir fiksuotose pjūviuose (foto Nr. 1-11) kultūrinio sluoksnio nerasta. Nuimtas pilkas, vietomis smėlingas dirvožemis patikrintas metalo detektoriumi bei vizualiai žvalgant. Archeologinių radinių ar kitų žmogaus veiklos pėdsakų (anglių, gyvulių kaulų) nerasta.

Takai buvo užpilti smėlio sluoksniu ir sutankinti (suplūkti), ant jo užpiltas skaldos ir atsijų sluoksniai (foto Nr. 12-16).

Projekte numatyta 4,68 x 4,68 m dydžio apžvalgos aikštei piliakalnio aikštelės centrinės dalies vakariniame krašte įrengti, žvalgant archeologui, buvo išgręžta 25 vnt. 20 cm skersmens, 1 m gylio gręžiniai mediniams poliams, (foto Nr. 17-20). Iš gręžinių ištrauktose žemėse surastos 2 labai smulkios (0,5x0,5 cm dydžio) keramikos šukės, kurios inventorizuojamos nebuvo. Ištraukta iš gręžinių žemė – apie 30 cm storio pilkas dirvožemis, giliau - smėlis.

Tiltelių per bevardį upelį įrengimo vietose (vienas Š, kitas R piliakalnio pašlaitėse) (planas Nr. 2) buvo žvalgytos įrengiamų atramų (iki 90 cm gylio ir 50 cm pločio, 1,5 m ilgio) vietos (foto Nr. 25-28). Dalis šių atramų vietų buvo įrengiamos 2009 metais ištirtų šurfų vietose, kuriuose kultūrinio sluoksnio ar archeologinių radinių nebuvo rasta. Tiltelių sijų sujungimų vietose, išgręžta po 4 vnt., 20 cm skersmens, 1,2 – 1,5 m gylio gręžinių poliams. Atidengtuose stratigrafiniuose pjūviuose atramų vietose fiksuotas upelio sunešti smėlio ir juodžemio sluoksniai (foto Nr. 25-28).

Viso išžvalgytas 290 m<sup>2</sup> plotas. Žvalgymų metu kultūrinio sluoksnio nerasta.

## **Išvados**

2011 metų Gyvolių piliakalnio (1825) pritaikymo lankymui darbų metu atlikti archeologiniai žvalgymai.

Archeologiškai žvalgytos pėsčiųjų takų, tiltelių, apžvalgos aikštelės įrengimo, žemės judinimo darbų vietos. Viso išžvalgytas 290 m<sup>2</sup> plotas. Žvalgymų metu kultūrinio sluoksnio nerasta.

Ateityje vykdant žemės judinimo darbus piliakalnio teritorijoje archeologiniai tyrimai būtini.

Archeologas

Zenonas Baubonis



**SUTARTINIAI ŽENKLAI**

--- PILIAKALNIO SAUGOMOS  
TERITORIJOS RIBOS

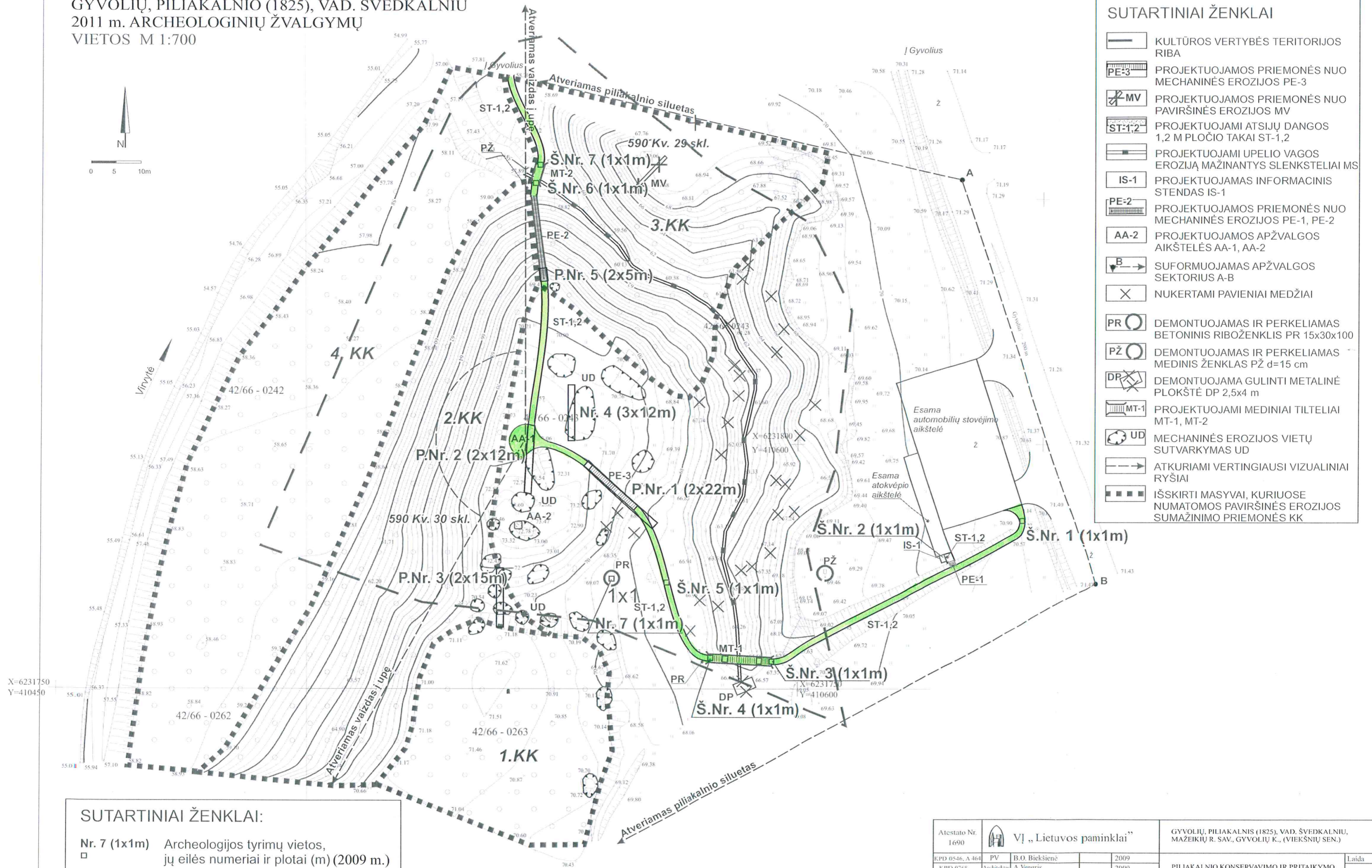
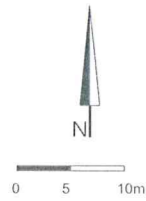
**GYVOLIŲ PILIAKALNIO (1825) (MAŽEIKIŲ R.)**

2011 metų archeologiniai žvalgymai

TERITORIJOS RIBŲ PLANAS  
M 1:2000

Lapas	Lapų
1	1

GYVOLIŲ, PILIAKALNIO (1825), VAD. ŠVEDKALNIU  
2011 m. ARCHEOLOGINIŲ ŽVALGYMŲ  
VIETOS M 1:700



**SUTARTINIAI ŽENKLAI**

	KULTŪROS VERTYBĖS TERITORIJOS RIBA
	PROJEKTUOJAMOS PRIEMONĖS NUO MECHANINĖS EROZIJOS PE-3
	PROJEKTUOJAMOS PRIEMONĖS NUO PAVIRŠINĖS EROZIJOS MV
	PROJEKTUOJAMI ATSIJŲ DANGOS 1,2 M PLOČIO TAKAI ST-1,2
	PROJEKTUOJAMI UPELIO VAGOS EROZIJĄ MAŽINANTYS SLENKSTELIAI MS
	PROJEKTUOJAMAS INFORMACINIS STENDAS IS-1
	PROJEKTUOJAMOS PRIEMONĖS NUO MECHANINĖS EROZIJOS PE-1, PE-2
	PROJEKTUOJAMOS APŽVALGOS AIKŠTELĖS AA-1, AA-2
	SUFORMUOJAMAS APŽVALGOS SEKTORIUS A-B
	NUKERTAMI PAVIENIAI MEDŽIAI
	DEMONTUOJAMAS IR PERKELIAMAS BETONINIS RIBOŽENKLIS PR 15x30x100
	DEMONTUOJAMAS IR PERKELIAMAS MEDINIS ŽENKLAS PŽ d=15 cm
	DEMONTUOJAMA GULINTI METALINĖ PLOKŠTĖ DP 2,5x4 m
	PROJEKTUOJAMI MEDINIAI TILTĖLIAI MT-1, MT-2
	MECHANINĖS EROZIJOS VIETŲ SUTVARKYMAS UD
	ATKURIAMI VERTINGIAUSI VIZUALINIAI RYŠIAI
	IŠSKIRTI MASYVAI, KURIUOSE NUMATOMOS PAVIRŠINĖS EROZIJOS SUMAŽINIMO PRIEMONĖS KK

**SUTARTINIAI ŽENKLAI:**

	Nr. 7 (1x1m) Archeologijos tyrimų vietos, jų eilės numeriai ir plotai (m) (2009 m.)
	2011 m. archeologinių žvalgymų vietos

Atestato Nr. 1690		VĮ „Lietuvos paminklai“	GYVOLIŲ, PILIAKALNIS (1825), VAD. ŠVEDKALNIU, MAŽEKIŲ R. SAV., GYVOLIŲ K., (VIEKŠNIŲ SEN.)
KPD 0546, A-464	PV	B.O. Bieksienė	2009
KPD 0768	Architektas	A. Vengris	2009
	Architektė	R. Vaitėkonytė	2009
Etapas	STATYTOJAS:	Mažeikių rajono savivaldybės administracija	ARCHIEOLOGIJOS TYRIMAI: ARCHEOLOGIJOS TYRIMŲ VIETOS IR PLOTAI M 1:700
P			Laida 0 Lapas Lapų



## **Fotonuotraukų sąrašas ( nuotraukų autorius Z. Baubonis)**

- F 1. Gyvolių piliakalnio archeologiniai žvalgymai. Įrengiamas pėsčiųjų takas PR piliakalnio dalyje, atkarpa tarp tiltelio ir laiptų į piliakalnį. Nuimtas velėnos sluoksnis. Vaizdas iš ŠV
- F 2. Gyvolių piliakalnio archeologiniai žvalgymai. Įrengiamas pėsčiųjų takas PR piliakalnio dalyje, atkarpa tarp tiltelio ir laiptų į piliakalnį. Atkarpos sienelės vaizdas iš V.
- F 3. Gyvolių piliakalnio archeologiniai žvalgymai. Įrengiamas pėsčiųjų takas PR piliakalnio dalyje, atkarpa tarp tiltelio ir laiptų į piliakalnį. Atkarpos sienelės vaizdas iš V
- F 4. Gyvolių piliakalnio archeologiniai žvalgymai. Įrengiamas pėsčiųjų takas PR piliakalnio dalyje, atkarpa tarp tiltelio ir laiptų į piliakalnį. Atkarpos sienelės vaizdas iš R.
- F 5. Gyvolių piliakalnio archeologiniai žvalgymai. Įrengiamas pėsčiųjų takas PR piliakalnio dalyje, atkarpa tarp tiltelio ir laiptų į piliakalnį. Nuimtas velėnos sluoksnis. Vaizdas iš ŠV.
- F 6. Gyvolių piliakalnio archeologiniai žvalgymai. Įrengiamas pėsčiųjų takas PR piliakalnio dalyje, atkarpa tarp tiltelio ir laiptų į piliakalnį. Nuimtas velėnos sluoksnis. Vaizdas iš ŠV.
- F 7. Gyvolių piliakalnio archeologiniai žvalgymai. Įrengiamas pėsčiųjų takas piliakalnio aikštelė Š dalyje. Nuimtas velėnos sluoksnis. Vaizdas iš P.
- F 8. Gyvolių piliakalnio archeologiniai žvalgymai. Įrengiamas pėsčiųjų takas piliakalnio aikštelė Š dalyje. Atkarpos sienelės vaizdas iš R.
- F 9. Gyvolių piliakalnio archeologiniai žvalgymai. Įrengiamas pėsčiųjų takas piliakalnio aikštelės centrinėje dalyje. Nuimtas velėnos sluoksnis. Vaizdas iš P.
- F 10. Gyvolių piliakalnio archeologiniai žvalgymai. Įrengiamas pėsčiųjų takas piliakalnio aikštelės centrinėje dalyje. Atkarpos sienelės vaizdas iš R.
- F 11. Gyvolių piliakalnio archeologiniai žvalgymai. Įrengiamas pėsčiųjų takas piliakalnio aikštelės centrinėje dalyje. Nuimtas velėnos sluoksnis. Vaizdas iš Š.
- F 12. Gyvolių piliakalnio archeologiniai žvalgymai. Įrengiamas pėsčiųjų takas piliakalnio aikštelės centrinėje dalyje. Užpiltas smėlio sluoksnis. Vaizdas iš Š.
- F 13. Gyvolių piliakalnio archeologiniai žvalgymai. Įrengiamas pėsčiųjų takas PR piliakalnio dalyje, atkarpa tarp tiltelio ir laiptų į piliakalnį. Užpilamas ir trombuojamas smėlio sluoksnis. Vaizdas iš ŠV.
- F 14. Gyvolių piliakalnio archeologiniai žvalgymai. Įrengiamas pėsčiųjų takas PR piliakalnio dalyje, atkarpa tarp tiltelio ir laiptų į piliakalnį. Užpiltas smėlio sluoksnis. Vaizdas iš ŠV.
- F 15. Gyvolių piliakalnio archeologiniai žvalgymai. Įrengiamas pėsčiųjų takas PR piliakalnio dalyje, atkarpa tarp tiltelio ir laiptų į piliakalnį. Užpilamas ir trombuojamas smėlio sluoksnis. Vaizdas iš ŠV.

F 16. Gyvolių piliakalnio archeologiniai žvalgymai. Įrengtas pėsčiųjų takas I piliakalni.  
Vaizdas iš PR.

F 17-20. Gyvolių piliakalnio archeologiniai žvalgymai. Išgręžtų stulpų vietos atokvėpio aikštelės įrengimo vietoje.

F 21. Gyvolių piliakalnio archeologiniai žvalgymai. Apžvalgos aikštelės įrengimo darbai.  
Vaizdas iš R.

F 22. Gyvolių piliakalnio archeologiniai žvalgymai. Apžvalgos aikštelės įrengimo darbai.  
Vaizdas iš P.

23. Gyvolių piliakalnio archeologiniai žvalgymai. Įrengta apžvalgos aikštelė. Vaizdas iš P.

24. Gyvolių piliakalnio archeologiniai žvalgymai. Įrengta apžvalgos aikštelė. Vaizdas iš V.

F 25-26. Gyvolių piliakalnio archeologiniai žvalgymai. Įrengiamos tiltelio atramos per bevardį upelį piliakalnio R dalyje.

F 27-28. Gyvolių piliakalnio archeologiniai žvalgymai. Įrengiamos tiltelio atramos per bevardį upelį Š piliakalnio dalyje

F 29. Gyvolių piliakalnio archeologiniai žvalgymai. Įrengtas tiltelis per bevardį upelį piliakalnio R dalyje. Vaizdas iš PR

F 30. Gyvolių piliakalnio archeologiniai žvalgymai. Įrengtas tiltelis per bevardį upelį piliakalnio R dalyje. Vaizdas iš ŠV.

F 31. Gyvolių piliakalnio archeologiniai žvalgymai. Įrengtas tiltelis per bevardį upelį piliakalnio Š dalyje. Vaizdas iš ŠV

F 32. Gyvolių piliakalnio archeologiniai žvalgymai. Įrengtas tiltelis per bevardį upelį piliakalnio Š dalyje. Vaizdas iš PR.

F 33. Gyvolių piliakalnio archeologiniai žvalgymai. Įrengta tiltelio per bevardį upelį piliakalnio Š dalyje atrama. Vaizdas iš ŠV

F 34. Gyvolių piliakalnio archeologiniai žvalgymai. Įrengtas tiltelis per bevardį upelį piliakalnio Š dalyje. Vaizdas iš Š

F 35. Gyvolių piliakalnio archeologiniai žvalgymai. Įrengtas pėsčiųjų takas ir poilsio aikštelė Š piliakalnio dalyje link Virvytės upės. Vaizdas iš P.

F 36. Gyvolių piliakalnio archeologiniai žvalgymai. Įrengtas pėsčiųjų takas ir poilsio aikštelė Š piliakalnio dalyje link Virvytės upės. Vaizdas iš PR.



F 1. Gyvolių piliakalnio archeologiniai žvalgymai. Įrengiamas pėsčiųjų takas PR piliakalnio dalyje, atkarpa tarp tiltelio ir laiptų į piliakalnį. Nuimtas velėnos sluoksnis. Vaizdas iš ŠV.



F 2. Gyvolių piliakalnio archeologiniai žvalgymai. Įrengiamas pėsčiųjų takas PR piliakalnio dalyje, atkarpa tarp tiltelio ir laiptų į piliakalnį. Atkarpos sienelės vaizdas iš V.



F 3. Gyvolių piliakalnio archeologiniai žvalgymai. Įrengiamas pėsčiųjų takas PR piliakalnio dalyje, atkarpa tarp tiltelio ir laiptų į piliakalnį. Atkarpos sienelės vaizdas iš V.



F 4. Gyvolių piliakalnio archeologiniai žvalgymai. Įrengiamas pėsčiųjų takas PR piliakalnio dalyje, atkarpa tarp tiltelio ir laiptų į piliakalnį. Atkarpos sienelės vaizdas iš R.



F 5. Gyvolių piliakalnio archeologiniai žvalgymai. Įrengiamas pėsčiųjų takas PR piliakalnio dalyje, atkarpa tarp tiltelio ir laiptų į piliakalnį. Nuimtas velėnos sluoksnis. Vaizdas iš ŠV.



F 6. Gyvolių piliakalnio archeologiniai žvalgymai. Įrengiamas pėsčiųjų takas PR piliakalnio dalyje, atkarpa tarp tiltelio ir laiptų į piliakalnį. Nuimtas velėnos sluoksnis. Vaizdas iš ŠV.



F 7. Gyvolių piliakalnio archeologiniai žvalgymai. Įrengiamas pėsčiųjų takas piliakalnio aikštelė Šdalyje. Nuimtas velėnos sluoksnis. Vaizdas iš P.



F 8. Gyvolių piliakalnio archeologiniai žvalgymai. Įrengiamas pėsčiųjų takas piliakalnio aikštelė Šdalyje. Atkarpos sienelės vaizdas iš R.



F 9. Gyvolių piliakalnio archeologiniai žvalgymai. Įrengiamas pėsčiųjų takas piliakalnio aikštelės centrinėje dalyje. Nuimtas velėnos sluoksnis. Vaizdas iš P.



F 10. Gyvolių piliakalnio archeologiniai žvalgymai. Įrengiamas pėsčiųjų takas piliakalnio aikštelės centrinėje dalyje. Atkarpos sienelės vaizdas iš R.



F 11. Gyvolių piliakalnio archeologiniai žvalgymai. Įrengiamas pėsčiųjų takas piliakalnio aikštelės centrinėje dalyje. Nuimtas velėnos sluoksnis. Vaizdas iš Š.



F 12. Gyvolių piliakalnio archeologiniai žvalgymai. Įrengiamas pėsčiųjų takas piliakalnio aikštelės centrinėje dalyje. Užpiltas smėlio sluoksnis. Vaizdas iš Š.





F 13. Gyvolių piliakalnio archeologiniai žvalgymai. Įrengiamas pėsčiųjų takas PR piliakalnio dalyje, atkarpa tarp tiltelio ir laiptų į piliakalnį. Užpilamas ir trombuojamas smėlio sluoksnis. Vaizdas iš ŠV.



F 14. Gyvolių piliakalnio archeologiniai žvalgymai. Įrengiamas pėsčiųjų takas PR piliakalnio dalyje, atkarpa tarp tiltelio ir laiptų į piliakalnį. Užpiltas smėlio sluoksnis. Vaizdas iš ŠV.



F 15. Gyvolių piliakalnio archeologiniai žvalgymai. Įrengiamas pėsčiųjų takas PR piliakalnio dalyje, atkarpa tarp tiltelio ir laiptų į piliakalnį. Užpilamas ir trombuojamas smėlio sluoksnis. Vaizdas iš ŠV.



F 16. Gyvolių piliakalnio archeologiniai žvalgymai. Įrengtas pėsčiųjų takas į piliakalnį. Vaizdas iš PR.



F 17-20. Gyvolių piliakalnio archeologiniai žvalgymai. Išgręžtų stulpų vietos apžvalgos aikštelės įrengimo vietoje.



F 21. Gyvolių piliakalnio archeologiniai žvalgymai. Apžvalgos aištelės įrengimo darbai. Vaizdas iš R.



F 22. Gyvolių piliakalnio archeologiniai žvalgymai. Apžvalgos aištelės įrengimo darbai. Vaizdas iš P.



F 23. Gyvolių piliakalnio archeologiniai žvalgymai. Įrengta apžvalgos aištelė. Vaizdas iš P.



F 24. Gyvolių piliakalnio archeologiniai žvalgymai. Įrengta apžvalgos aištelė. Vaizdas iš V.



F 25-26. Gyvolių piliakalnio archeologiniai žvalgymai. Įrengiamos tiltelio atramos per bevardį upelį piliakalnio R dalyje.



F 27-28. Gyvolių piliakalnio archeologiniai žvalgymai. Įrengiamos tiltelio atramos per bevardį upelį Š piliakalnio dalyje.



F 29. Gyvolių piliakalnio archeologiniai žvalgymai. Įrengtas tiltelis per bevardį upelį piliakalnio R dalyje. Vaizdas iš PR.



F 30. Gyvolių piliakalnio archeologiniai žvalgymai. Įrengtas tiltelis per bevardį upelį piliakalnio R dalyje. Vaizdas iš ŠV.



F 31. Gyvolių piliakalnio archeologiniai žvalgymai. Įrengtas tiltelis per bevardį upelį piliakalnio Š dalyje. Vaizdas iš ŠV.



F 32. Gyvolių piliakalnio archeologiniai žvalgymai. Įrengtas tiltelis per bevardį upelį piliakalnio Š dalyje. Vaizdas iš PR.





F 33. Gyvolių piliakalnio archeologiniai žvalgymai. Įrengta tiltelio per bevardį upelį piliakalnio Š dalyje atrama. Vaizdas iš ŠV.



F 34. Gyvolių piliakalnio archeologiniai žvalgymai. Įrengtas tiltelis per bevardį upelį piliakalnio Š dalyje. Vaizdas iš Š.



F 35. Gyvolių piliakalnio archeologiniai žvalgymai. Įrengtas pėsčiųjų takas ir poilsio aikštelė Š piliakalnio dalyje link Virvytės upės. Vaizdas iš P.



F 36. Gyvolių piliakalnio archeologiniai žvalgymai. Įrengtas pėsčiųjų takas ir poilsio aikštelė Š piliakalnio dalyje link Virvytės upės. Vaizdas iš PR.

**Kultūros paveldo departamento**

**Moksliniai archeologijos komisijai**

2011 11 15

**GYVOLIŲ PILIAKALNIO 2011 M. ARCHEOLOGINIŲ ŽVALGYMŲ  
PROJEKTAS**

Gyvolių (Mažeikių rajonas, Vieکشnių sen.) (un. kodas 1825) piliakalnis įrengtas Virvytės dešiniojo kranto kyšulyje, suformuotame santakos su bevardžiu upeliu. Aikštelė ovali, pailga P-Š kryptimi, 40x30 m dydžio. Jos P ir R kraštuose supiltas 60 m ilgio, 2 m aukščio, 8-13 m pločio pylimas, kurio išorinis 4 m aukščio šlaitas leidžiasi į 50 m ilgio, 17 m pločio, 1,5 m gylio griovį. Šlaitai statūs, 11 m aukščio. Piliakalnis datuojamas I tūkst. - XIII a.

2009-2010 metais VĮ "Lietuvos paminklai" užsakymu buvo užpiltos iškasinės duobės piliakalnio teritorijoje, sutvirtintas besiplečiančių griovų dugnas, piliakalnis pradėtas pritaikyti lankymui įrengiant laiptus. Tvarkymo projekte buvo numatyta įrengti pėsčiųjų takus, tiltelius per griovas, apžvalgos aikštelę. 2009 m. archeologas M. Kvedaravičius prieš piliakalnio tvarkymo darbus visose būsimų žemės judinimo darbų vietose atliko archeologinius tyrimus.

Archeologinių tyrimų metu perkasomis buvo ištirtos būsimų laiptų, apžvalgos aikštelės bei pėsčiųjų takų vietos, taip pat ištirtas plotas centrinėje piliakalnio aikštelės dalyje bei pietiniame šlaite. Nustatytas kultūrinio sluoksnio storis bei chronologija (priedas Nr.1). Tirtuose plotuose rastas neintensyvus 0,5 -1,2 m storio I tūkst. vid. datuojamas kultūrinis sluoksnis su degėsingais tarp sluoksniais bei smulkiais (apžiestos) keramikos šukių fragmentais, molio tinku. Viršutiniame kultūrinio sluoksnio horizonte surasta žiestų vėlyvų keramikos šukių (XVII-XVIII a.) bei pasagų vinučių. Plotuose įžemis (šviesus smėlis) pasiektas 0,7 m – 1,4 m gylyje. Perkasoje Nr.1, tirtoje projektuojamų laiptų į piliakalnį vietoje, centrinėje perkastos dalyje – piliakalnio 1,5-2 m pločio terasoje, esančioje 1,5 m žemiau piliakalnio aikštelės buvo aptiktos ir ištirtos medinių įtvirtinimų- tvoros liekanos. Fiksuoti 2-8 cm skersmens degę žabai ir smulkūs

rašteliai, sukritę 6-7 sluoksniais išilgai piliakalnio terasos, jos viduryje ir išorinėje pusėje. Perkasomis ištirtas 146 m<sup>2</sup> dydžio plotas.

Suprojektuotose takų, tiltelių vietose buvo tiriama šurfais (1x1m dydžio). Ištirtas 7 m<sup>2</sup> plotas. Tirtuose šurfuose rastas neintensyvus 0,5 -1,2 m storio I tūkst. vid. datuojamas kultūrinis sluoksnis. Šurfuose įžemis (smėlis) pasiektas 0,5-1,2 m gylyje (priedas Nr.2, foto Nr.2-3).

Užpilamų duobių vietose, iš duobių išmestos žemės - kultūrinio sluoksnio liekanos, sudarančios 119 m<sup>2</sup> plotą, 20-40 cm storį, paruoštos iki projekcinio gylio, t.y. piliakalnio aikštelės buvusio paviršiaus. Gruntas papildomai sijotas bei tikrinamas metalo detektoriumi. Archeologinių žvalgymų metu, piliakalnio aikštelėje prie pylimo šiaurinės pašlaitės, esančios duobės šiaurinėje dalyje, 10-40 cm gylyje surastos 5 apžiestos keramikos šukės, datuojamos I tūkst. vid.

Nustatyta, kad žemę žvalgant archeologui Gyvolių piliakalnio konservavimo ir pritaikymo lankymui projekte numatytus darbus, galima judinti ne giliau kaip 25 cm.

2011 m. piliakalnio pritaikymo lankymui darbus pratęs Ventos regioninis parkas. Planuojamų įrengti takų, tiltelių, apžvalgos aikštelės vietose apie 290 m<sup>2</sup> plote š.m. lapkričio mėnesį bus atliekami archeologiniai žvalgymai.

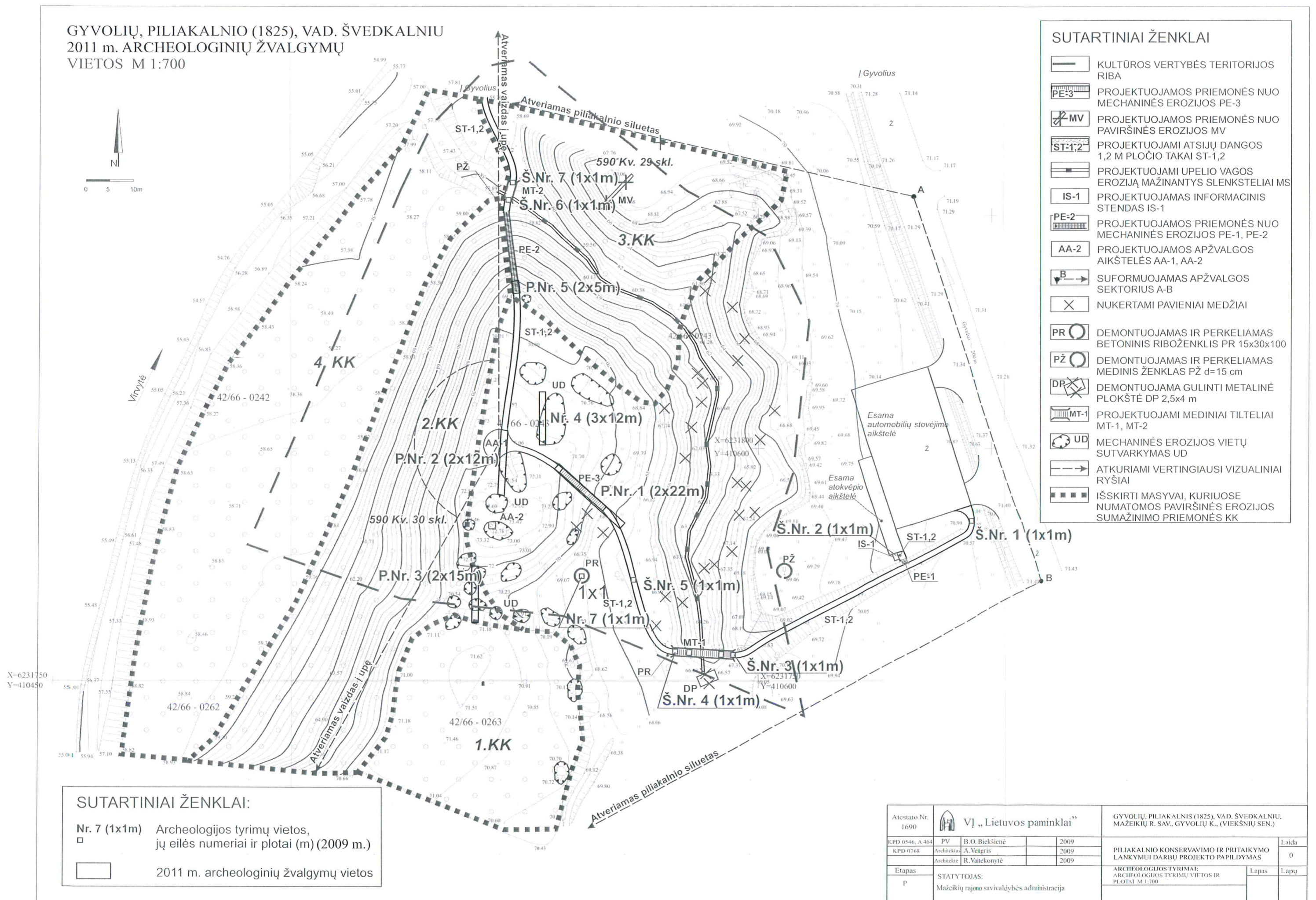
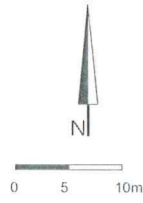
PRIEDAI: 1. Gyvolių piliakalnio (un.k. 1825), vad. Švedkalniu archeologinių žvalgymų vietų planas; M 1:700 (1 lapas)

Archeologas



Zenonas Baubonis

GYVOLIŲ, PILIAKALNIO (1825), VAD. ŠVEDKALNIU  
2011 m. ARCHEOLOGINIŲ ŽVALGYMŲ  
VIETOS M 1:700



**SUTARTINIAI ŽENKLAI**

	KULTŪROS VERTYBĖS TERITORIJOS RIBA
	PROJEKTUOJAMOS PRIEMONĖS NUO MECHANINĖS EROZIJOS PE-3
	PROJEKTUOJAMOS PRIEMONĖS NUO PAVIRŠINĖS EROZIJOS MV
	PROJEKTUOJAMI ATSIJŲ DANGOS 1,2 M PLOČIO TAKAI ST-1,2
	PROJEKTUOJAMI UPELIO VAGOS EROZIJĄ MAŽINANTYS SLENKSTELIAI MS
	PROJEKTUOJAMAS INFORMACINIS STENDAS IS-1
	PROJEKTUOJAMOS PRIEMONĖS NUO MECHANINĖS EROZIJOS PE-1, PE-2
	PROJEKTUOJAMOS APŽVALGOS AIKŠTELĖS AA-1, AA-2
	SUFORMUOJAMAS APŽVALGOS SEKTORIUS A-B
	NUKERTAMI PAVIENIAI MEDŽIAI
	DEMONTUOJAMAS IR PERKELIAMAS BETONINIS RIBOŽENKLIS PR 15x30x100
	DEMONTUOJAMAS IR PERKELIAMAS MEDINIS ŽENKLAS PŽ d=15 cm
	DEMONTUOJAMA GULINTI METALINĖ PLOKŠTĖ DP 2,5x4 m
	PROJEKTUOJAMI MEDINIAI TILTĖLIAI MT-1, MT-2
	MECHANINĖS EROZIJOS VIETŲ SUTVARKYMAS UD
	ATKURIAMI VERTINGIAUSI VIZUALINIAI RYŠIAI
	IŠSKIRTI MASYVAI, KURIOSE NUMATOMOS PAVIRŠINĖS EROZIJOS SUMAŽINIMO PRIEMONĖS KK

**SUTARTINIAI ŽENKLAI:**

	Nr. 7 (1x1m) Archeologijos tyrimų vietos, jų eilės numeriai ir plotai (m) (2009 m.)
	2011 m. archeologinių žvalgymų vietos

Atestato Nr. 1690		VĮ „Lietuvos paminklai“	GYVOLIŲ, PILIAKALNIS (1825), VAD. ŠVEDKALNIU, MAŽEIKIŲ R. SAV., GYVOLIŲ K., (VIEKŠNIŲ SEN.)
KPD 0546, A 464	PV	B.O. Biekšienė	2009
KPD 0768	Architektas	A. Veigris	2009
	Architektė	R. Vaičekonytė	2009
Etapas	STATYTOJAS: Mažeikių rajono savivaldybės administracija		
P	ARCHEOLGJIOS TYRIMAI: ARCHEOLOGIJOS TYRIMŲ VIETOS IR PLOTAI M 1:700		
	Lapas	Lapų	0

Prisijungimo vardas:

Slaptažodis:

**PRISIJUNGTI**



**KULTŪROS PAVELDO DEPARTAMENTAS PRIE KULTŪROS MINISTERIJOS  
LEIDIMŲ ARCHEOLOGINIAMS TYRIMAMS ATLIKTI DUOMENŲ BAZĖ**

**ARCHEOLOGINIAI TYRIMAI**

[Galintys tirti tyrėjai](#)

[Projektai](#)

[Leidimai](#)

[Pažymos](#)

[Ataskaitos](#)

**MOKSLINĖ ARCHEOLOGIJOS  
KOMISIJA**

[Posėdžiai](#)

[Darbotvarkė](#)

[Nariai](#)

**PAIEŠKA**

- Projektai       Pažymos  
 Leidimai       Ataskaitos

Adresas:

Vertybės kodas:

Tyrimų objektas:

Tyrėjas:

**IEŠKOTI**

**LEIDIMAS**

Data	::	2011-11-18
Numeris	::	313
Galioja iki	::	2011-11-30
Galiojimas pratęstas iki	::	
Tyrėjas	::	<a href="#">Zenonas Baubonis</a>
Tyrimų pobūdis	::	Archeologiniai žvalgymai
Atsiskaitymas	::	neatsiskaityta

**OBJEKTAI**

Vertybės kodas	Tyrimų objektas	Vertybės dalis	Savivaldybė	Vietovė	Gatvė	Pastato Nr.	Korpuso Nr.
<a href="#">1825</a>	Gyvolių piliakalnio, vad. Švedkalniu	teritorija	Mažeikių r.	Gyvolių k.			

**PROJEKTAI**

**Projektas**

[Gyvolių piliakalnio 2011 m. archeologinių žvalgymų projektas](#)

**PAŽYMOS**

**ATASKAITOS**